

KOMMUNAL- OG
MODERNISERINGSDEPARTEMENTET
Postboks 8112 DEP
0032 OSLO

Deres referanse
17/3649-9

Vår referanse
18/02281-2/KBK

Dato
26.11.2018

Høringsuttalelse - Forslag til endringer i forskrift om utlevering av opplysninger fra grunnbok og matrikkel, forskrift om tinglysning, forskrift om gebyr for tinglysning og forskrift om eiendomsregistrering

Vi viser til høringsnotat om forslag til endringer i forskrift om utlevering mv av opplysninger fra grunnboken og matrikkelen, forskrift om eiendomsregistrering, forskrift om gebyr for tinglysning mv og forskrift om tinglysning av 22. august 2018.

Datatilsynets merknader er relatert til kap. 5 i høringsnotatet hvor departementet drøfter innspill om at forskriften § 4 bør åpne for at flere yrkesgrupper og privatpersoner skal kunne motta alle registrerte opplysninger fra grunnboken og matrikkelen.

Dagens lovverk nevner positivt de yrkesgruppene som har berettiget interesse for å ha tilgang til grunnboken og matrikkelen. Opplistingen er basert på lovgivers vurdering av behov balansert mot bl.a de registrertes personvern. Forslaget i foreliggende høring går ut på at flere yrkesgrupper, hele bransjer og privatpersoner skal få elektronisk tilgang til grunnboken og matrikkelen via et maskinlesbart grensesnitt. Yrkesgrupper som i dag ikke er inkludert i lovteksten er takstmenn og arkitekter. I tillegg er hele bransjer som bygg og anlegg og telekom trukket frem som aktører som bør få tilgang til grunnboken i tillegg til privatpersoner.

Etter dagens lovverk er opplysninger om pengeheftelser (panteretter, boretter, forkjøpsretter, bruksretter, festekontrakter, leieavtaler, råderettsbegrensninger, utbyggingsavtaler, etc) unntatt fra regelen om utlevering med den begrunnelse at de kan være å regne som sensitive opplysninger. Etter foreliggende forslag skal også opplysning om pengeheftelser utleveres.

Kommunal og moderniseringsdepartementet uttaler på generelt grunnlag at for de yrkesgruppene og bransjene som er foreslått å få tilgang til grunnbok og matrikkel «vil vilkåret om «berettiget interesse» for å motta opplysningene normalt anses oppfylt.».

For det første mener Datatilsynet at det ikke kan slås fast at så vage kategorier som «aktører innen bygg og anlegg og telekom» vil oppfylle vilkåret om berettiget interesse for å motta kopi av grunnboken og matrikkelen. Det er ikke nevnt eksempler på hvilke virksomheter innen disse bransjene som det er uttrykt behov for tilgang til grunnboken og matrikkelen. Det

er heller ikke beskrevet eksempler på tilfeller hvor slik tilgang er nødvendig for deres virksomhet, men ikke tillatt etter dagens regelverk.

Datatilsynet stiller seg kritisk til at yrkesgruppene som kan få elektronisk tilgang til disse opplysningene via et maskinlesbart grensesnitt stadig utvides uten at slik tilgang begrunnes og uten at det gis eksempler på tilfeller hvor tilgang er nødvendig

For det andre mener Datatilsynet at et forslag til utvidelse av tilgang til grunnboken og matrikkelen som det foreliggende må synliggjøre formålet med grunnbok og matrikkel og hva personopplysningene i disse registrene er ment å brukes til. Systemet for utlevering av, og tilgang til, personopplysninger i grunnboken må videre bidra til å oppfylle prinsippene om formålsbestemthet og dataminimalitet i personvernforordningen.

Departementet foreslår at det i stedet for en navngitt utvidelse av yrkesgrupper som kan motta disse opplysningene skal ytterligere tilgang til slike opplysninger være avhengig av at mottaker har en «berettiget interesse» i dette, jf. forslaget § 4 fjerde ledd i forskrift om endring av forskrift om utlevering mv. av opplysninger fra grunnboken og matrikkelen. En slik utvidelse medfører ikke, slik Datatilsynet ser det, noen innskrenkning i tilgangen på opplysningene. Ved at stadig flere yrkesgrupper kan motta alle opplysningene elektronisk oppstår det en reell fare for at disse kan brukes til andre formål, og danne grunnlag for profilering av de registrerte.

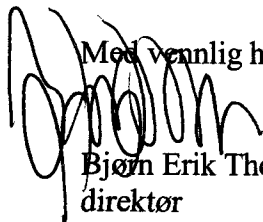
Departementet foreslår i forskriften § 4 tredje ledd at slik tilgang bare kan skje «til bruk i deres virksomhet». Dette er gjort for å hindre at opplysningene brukes til utenforliggende formål. En slik formålsavgrensning vil ikke være i tråd med personvernforordningen artikkel 5 nr. 1 bokstav b, som krever at innsamlingen av opplysninger skal skje for «*spesifikke, uttrykkelige og berettigede formål og ikke viderebehandles på en måte som er uforenlig med disse formålene.*» Slik forslaget er formulert er det bare en begrensning i forhold til utenforliggende formål. Innad i virksomheten kan opplysningene brukes fritt så lenge dette skjer til virksomhetens oppgaver.

Datatilsynet anser at en utvidelse som foreslått i høringsnotatet øker sannsynligheten for at opplysningene fra grunnboken og matrikkelen brukes som grunnlag for profilering av de registrerte, jf. personvernforordningen artikkel 4 nr. 4. Dette er en dimensjon av det nye utleveringsregimet som ikke er nevnt, men som vi mener er svært viktig. Profilering er en type behandling som de registrerte i det nye personvernregelverket i stor grad er gitt rett til å motsette seg. For å kunne motsette seg må det følgelig utvises stor grad av åpenhet om til hvilke virksomheter personopplysninger fra grunnbok og matrikkel distribueres.

Ved forslag til nytt regelverk, og endringer i eksisterende regelverk, som medfører en høy risiko for de registrertes rettigheter og friheter skal det gjennomføres en «*vurdering av hvilke konsekvenser den planlagte behandlingen vil ha for personopplysningsvernet*», jf. personvernforordningen artikkel 35. Datatilsynet foreslår at departementet gjennomfører en vurdering av personvernkonsekvenser av det foreliggende forslaget, samt identifiserer tiltak som reelt sett bidrar til å minimere slik risiko.

Datatilsynet vil ikke anbefale at mottakere av opplysninger fra grunnboken og matrikkelen i et elektronisk grensesnitt utvides før det er gjennomført en konsekvensvurdering etter personvernforordningen artikkel 35.

Med vennlig hilsen

Bjørn Erik Thon
direktør

Knut Kaspersen
fagdirektør

Kopi: Kommunal- og moderniseringsdepartementet
v/Statsforvaltningsavdelingen
Postboks 8112 Dep, 0032 OSLO